

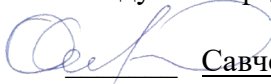

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут інженерії виробництва та
будівництва
Кафедра архітектури та дизайну

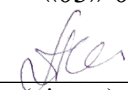
СИЛАБУС
Теорія шрифту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«03» 09. 2024р.

Розробник (-и): Посьмашна Л.М., викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну
(назва кафедри)

Протокол від « 03 » вересня 2024 р. № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Пономаревська О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова дисципліна професійного циклу ВК-5
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2024 -2025 н. р. 1 семестр
Викладач (-і)	Посьмашна Людмила Митрофанівна, викладач
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/posmashna-lyudmyla-mytrofaniyna/
Контакти викладача	e-mail ludmilaposmasnaa@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Теорія шрифту» спрямована на набуття учнями знань, умінь і навичок з виконання графічних проєктів. Програмою дисципліни передбачено вивчення історії розвитку шрифтового мистецтва, його вплив на формування естетики середовища та комунікацію між особою і середовищем, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, дизайні рекламоносіїв, вивісок, упаковок, брендингу.

Зміст дисципліни:

Типографіка як проєктна складова графічного дизайну: естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямів. Складові типографічної композиції: основні поняття, класифікації шрифтів і сфери їх застосування. Критерії формування авторської концепції дизайн-проєктів типографіки: визначальні проєктні складові в межах проєктної концепції. Історія розвитку шрифтів та види їх класифікації. Класифікації форматів шрифтів і сфери їх застосування. Розробки типографіки друкованих та електронних видань. Розробка дизайн-проєкту друкованих та інтернет-візиток. Пошук концепції, образнографічних рішень. Використання шрифтів для розробки дизайну поліграфічної продукції. Інтерліньяж, трекінг і кернінг.

3. Мета та цілі курсу. Мета дисципліни полягає у формуванні системних знань здобувачів ВО та розуміння історичних етапів розвитку шрифту, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту, вивчення теоретичних основ будови літери, як графічної форми, редагуванні їх в спеціалізованих редакторах; у роботі з засобами, що забезпечують застосування шрифтів в психо-емоційному контексті, орієнтування у сучасному стані, трендах та напрямках розвитку графічного дизайну; грамотно використовувати шрифтову графіку при створенні об'єктів графічного дизайну.

Загальні та фахові компетентності, які формує курс:

- ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- СК 3 Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв.
- СК 4 Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого мистецтва та дизайну.
- СК 6 Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.
- СК 7 Здатність застосовувати засоби спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій.

4. Результати навчання.

РН 1 Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.

РН 2 Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми.

РН 11 Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.

РН 12 Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.

РН 15 Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань

Студенти, які засвоїли запланований курс, повинні уміти:

- Застосовувати знання основ теорії та методів графічного дизайну у своїх роботах;
- Застосовувати знання основ сучасної шрифтової культури в дизайнерському проєкті;
- Виконувати розробку елементів персонального графічного стилю креативно і нестандартно.

5. Пререквізити. Вивчення дисципліни "Теорія шрифту" потребує базових знань з колористики, композиції, інших мистецьких навичок.

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	12
Самостійна робота	66
Індивідуальне завдання – графічна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	3

7. Тематика курсу. Укажіть детально тематику лекційних, практичних (лабораторних, семінарських) занять, самостійної роботи.

Змістовий модуль 1. Вступ до теорії шрифту. Поняття шрифту, його роль у графічному дизайні та візуальній культурі. (по 1 годині на тему)		
Тема 1. Вступ до теорії шрифту. Поняття шрифту, його роль у графічному дизайні та візуальній культурі.	Тема 1. Аналіз історичних шрифтів. Визначення стилю, пропорцій, характерних рис.	Підготувати історичну довідку по одному із шрифтів.
Тема 2. Історія розвитку шрифту. Від рукописів до цифрової типографії. Основні історичні етапи формування латинського й кириличного письма.	Тема 2. Класифікація шрифтів. Антиква, гротеск, бруксові, декоративні, рукописні, сучасні класифікаційні системи.	
Тема 3. Класифікація шрифтів. Антиква, гротеск, бруксові, декоративні, рукописні, сучасні класифікаційні системи.	Тема 3. Структура шрифту. Анатомія літери: пропорції, вісь, штрихи, термінологія елементів.	Закінчити роботу, розпочату на парі. Відмальовка літер.
Тема 4. Структура шрифту. Анатомія літери: пропорції, вісь, штрихи, термінологія елементів.	Тема 4. Створення власного шрифтового знаку. Ескізування і цифрове виконання.	Розробка власного знаку, монограми.
Тема 5. Пропорції та метрична система шрифту. Висота, інтерліньяж, кегль, трекінг, кернінг	Тема 5. Композиція зі шрифтових елементів. Формування шрифтового плаката.	Пошук та опрацювання референсів.
Тема 6. Поняття гармонії у шрифті. Оптичний баланс, ритм, контраст, модульність.	Тема 6. Шрифт і композиція. Шрифт як елемент візуальної системи; взаємодія тексту та зображення.	Продовжити роботу, розпочату на парі.
Тема 7. Шрифт і композиція. Шрифт як елемент візуальної системи; взаємодія тексту та зображення.	Тема 7. Модульний шрифт. Використання шрифту як пластичного елементу.	Закінчити роботу, розпочату на парі..

Змістовий модуль 2. Шрифт у цифровому середовищі.		
Тема 8. Типографіка в інформаційному середовищі. Принципи читабельності, сприйняття, ергономіка.	Тема 8. Розробка шрифтової гарнітури. Створення мінімального набору знаків (А–Z або А–Я).	Продовжити роботу, розпочату на парі..
Тема 9. Шрифт у цифровому середовищі. Типографіка, екрани, адаптивність, технології відображення.	Тема 9. Авторський шрифт і дизайн шрифтових гарнітур. Основи створення власного шрифта, інструменти й етапи розробки.	Продовжити роботу, розпочату на парі..
Тема 10. Авторський шрифт і дизайн шрифтових гарнітур. Основи створення власного шрифта, інструменти й етапи розробки.	Тема 10. Особливості побудови кириличних знаків, проблеми адаптації.	Продовжити роботу, розпочату на парі..
Тема 11. Кирилична специфіка в шрифтовому проектуванні. Особливості побудови кириличних знаків, проблеми адаптації.	Тема 11. Використання шрифта в макеті. Поєднання різних шрифтів, типографічна ієрархія	Продовжити роботу над темою, розпочату на парі..
Тема 12. Тенденції сучасної типографіки. Експериментальні шрифти, варіативні шрифти, шрифт як виразний засіб дизайну.	Тема 12. Підготовка типографічного проєкту. Презентація власного авторського рішення.	Оформлення робіт.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100-бальною системою. Залік складає 40 балів, робота під час семестру складає 60 балів, з них: виконання графічної роботи – 40 балів. Додаткові бали можна одержати за участь у науковій роботі кафедри АД: підготовка тез на наукову конференцію – 10 балів, участь у мистецьких конкурсах – 10 балів.
Вимоги до РГР, КР, КП тощо	Графічне завдання у вигляді альбому графічних робіт виконується відповідно до заданого завдання на аркушах А3 і зшивається.
Практичні (лабораторні) заняття	На заняттях – виконання загальних для всіх або індивідуальних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умова допуску до складання заліку – успішний захист графічної роботи і виконання всіх передбачених програмою індивідуальних завдань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість
---	------------------

		балів
Змістовий модуль 1.		0...10
1	Роль шрифту в графічному дизайні та візуальній культурі.	0...10
2	Анатомія літер: пропорції, вісь, штрихи, термінологія елементів.	0...10
3	Створення власного шрифтового знаку.	0...10
Змістовий модуль 2.		0...10
4	Основи створення власного шрифту.	0...10
5	Поєднання різних шрифтів, типографічна ієрархія.	0...10
6	Побудова шрифтового плакату.	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (диференційований залік)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання

90 – 100 A (відмінно) – всі завдання виконані вчасно і у повному об'ємі, виявляє знання історії розвитку шрифтового мистецтва, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту, шрифтові композиції позначено авторською ідеєю та оригінальністю.

82-89 B (дуже добре) - всі завдання виконані вчасно і у повному об'ємі, виявляє знання історії розвитку шрифтового мистецтва, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту, але присутні незначні помилки;

75-81 C (добре) - всі завдання виконані вчасно, але не у повному об'ємі через пропуски занять, на середньому мистецькому рівні показує знання історії розвитку шрифтового мистецтва, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту; присутні незначні помилки.

66-74 D (задовільно) – не всі завдання виконані вчасно, не у повному об'ємі через пропуски занять, не повною мірою опанував історії розвитку шрифтового мистецтва, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту, присутні значні композиційні помилки;

60-65 E (достатньо) - не всі завдання виконані, на задовільному мистецькому рівні показує знання законів композиції, присутні грубі композиційні помилки, не володіє мовою просторово-графічного

рішення;

0-59 **FX** (*незадовільно*) - не виконані завдання, не знає законів композиції, не опанував знання історії розвитку шрифтового мистецтва, правил застосування шрифтів різних видів у типографіці, поліграфії, принципів композиційної побудови та графічних характеристик шрифту, потребує повторного проходження курсу під керівництвом викладача та повторного складання.

9. Обладнання та програмне забезпечення (за необхідності). (Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, FontStruct, довільні доступні професійні графічні редактори для створення растрових та векторних зображень (Photopea, Figma).

10. Політики курсу. Усі завдання повинні виконуватися за принципами академічної доброчесності. Усі студенти повинні ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності, затвердженим Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf>). У випадку пропусків занять і недотримання дедлайнів без поважної причини оцінка за дисципліну не може перевищувати оцінку «задовільно» за національною шкалою. Якщо оцінка за іспит є незадовільною, то перескладання відбувається за встановленим порядком згідно з графіком ліквідації заборгованостей.

Відвідування пар є обов'язковим, а у випадку індивідуального графіку навчання, підписаного директором ННІ ІВБ, обов'язково відвідувати лабораторні заняття та/або консультації для звітування з процесу роботи над завданнями у відповідні строки, а також вчасно виконувати індивідуальні завдання та індивідуальний план.

Під час карантину та дистанційного навчання пари проходять за розкладом у програмі Teams за посиланням у Moodle.

У випадку академічної мобільності перезарахування кредитів здійснюється на підставі ПОЛОЖЕННЯ про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Для здобувачів з особливими потребами кожен випадок розглядається індивідуально, необхідно повідомити викладача на початку вивчення курсу.

11. Рекомендована література.

1. Графічний дизайн. Нові основи. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філіпс. ArtHuss, 2020. 264 с.
2. Основи. Графічний дизайн 02: Дизайнерське дослідження. Ніл Леонард, Гевін Емброуз. ArtHuss, 2019. 192 с.
3. Основи. Графічний дизайн 03: Генерування ідей. Ніл Леонард, Гевін Емброуз. ArtHuss, 2019. 192 с.
4. Logotype (Mini) Michael Evamy . Laurence King Publishing, 2016. 336 с.
5. Typographic Design: Form and Communication. Rob Carter, Philip B. Meggs, Ben Day, Sandra Maha, Mark Sanders. Wiley, 2014. 352 с.

7. Перелік Інтернет-ресурсів

6. <https://www.behance.net/>
7. <https://abduzeedo.com/>
8. <https://www.creativebloq.com/computer-arts-magazine>
9. <https://www.bittbox.com/>
10. <https://www.ucreative.com/design/>
11. <https://designyoutrust.com/>
12. <https://www.slanted.de/>
13. <http://www.fubiz.net/>
14. <http://bookcoverarchive.com/>